

CS

CS

CS

V Bruselu dne 14. února 2011

Pokyny¹

Uplatňování nařízení o vzájemném uznávání u hnojiv a pěstebních substrátů

1. ÚVOD

Cílem tohoto dokumentu je poskytnout „uživatelsky přívětivé“ pokyny k uplatňování nařízení (ES) č. 764/2008² (dále jen „nařízení o vzájemném uznávání“ nebo „nařízení“) u hnojiv a pěstebních substrátů. Dokument bude aktualizován, aby odrážel zkušenosti a informace od členských států, orgánů a podnikatelských subjektů.

Týká se konkrétně těchto výrobků:

- hnojiv, tj. látek, které poskytují rostlinám živiny nebo mění úrodnost půdy, vyjma „hnojiv ES“³;
- pěstebních substrátů, tj. materiálů jiných než půda *in situ*, v nichž se pěstují rostliny.

2. PŘEDPISOVÝ RÁMEC, KTERÝ PLATÍ PRO HNOJIVA A PĚSTEBNÍ SUBSTRÁTY

Stávající právní předpisy EU harmonizují hnojiva pouze částečně. Nařízení (ES) č. 2003/2003⁴ zavedlo technické požadavky a požadavky na označování pro „hnojiva ES“, tj. anorganická hnojiva, která odpovídají vymezení pro označení typů hnojiva stanoveném v nařízení. Tato hnojiva ES mohou být uvedena do volného oběhu na vnitřním trhu. Nařízení však nebrání členským státům v tom, aby kromě toho povolovaly uvádění na trh

¹ Tento dokument není právně závazný. Evropská komise ani žádná osoba, která jedná jejím jménem, nemůže být považována za zodpovědnou za to, jakým způsobem mohou být informace obsažené v této publikaci využity, ani za chyby, které se mohou navzdory pečlivé přípravě a kontrole vyskytnout. Těmito pokyny není dotčena případná další harmonizace technických pravidel v zájmu lepšího fungování vnitřního trhu. Tyto pokyny nemusí nutně odrážet názor ani stanovisko Evropské komise. Konečnou odpovědnost za výklad práva EU má Soudní dvůr EU.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 764/2008 ze dne 9. července 2008, kterým se stanoví postupy týkající se uplatňování některých vnitrostátních technických pravidel u výrobků uvedených v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 3052/95/ES, Úř. věst. L 218, 13.8.2008, s. 21.

³ Uvedená v příloze I nařízení (ES) č. 2003/2003; Úř. věst. L 304, 21.11.2003, s. 1.

⁴ Viz poznámka pod čarou č. 3.

u „vnitrostátních“ hnojiv, tj. výrobků, které nejsou označeny jako „hnojiva ES“, nýbrž jsou vyráběny podle vnitrostátních předpisů. Ačkoliv tyto předpisy nemusí být v souladu se zvláštními právními předpisy EU v oblasti hnojiv, musí nicméně dodržovat základní zásady Smlouvy o EU, zejména zásadu volného pohybu zboží (články 34–36 SFEU). Nařízení (ES) č. 764/2008 bylo přijato s cílem zajistit plné fungování zásady vzájemného uznávání, a tudíž omezit rozdíly mezi vnitrostátními pravidly v neharmonizované oblasti.

Pěstební substráty neupravuje žádný právní předpis EU (vyjma právních předpisů týkajících se oficiální ekologické značky EU: ekoznačky Evropské unie⁵, což je dobrovolný systém, který má podniky motivovat k tomu, aby na trh uváděly výrobky a poskytovaly služby s menším dopadem na životní prostředí).

3. NAŘÍZENÍ (ES) Č. 764/2008 O VZÁJEMNÉM UZNÁVÁNÍ

Nařízení se vztahuje na správní rozhodnutí určená hospodářským subjektům, na základě technického pravidla, ohledně jakýchkoliv neharmonizovaných výrobků uvedených v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě, kde přímým nebo nepřímým účinkem takového rozhodnutí je zákaz, změna, dodatečné zkoušky nebo stažení výrobku z trhu (čl. 2 odst. 1). Každý orgán, který má v úmyslu přijmout takové rozhodnutí, musí dodržovat procesní požadavky stanovené v nařízení.

Nařízení se použije, pokud jsou splněny všechny následující podmínky:

3.1. (Zamýšlené) správní rozhodnutí se musí týkat výrobku uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě

Zásada vzájemného uznávání se uplatní, pokud je výrobek, bez ohledu na svůj skutečný původ (EU nebo dovoz ze třetí země), který byl uveden v souladu s právními předpisy na trh v jednom členském státě, uváděn na trh v jiném členském státě. Podle této zásady nemůže členský stát na svém území zakázat prodej výrobků, které byly v souladu s právními předpisy uvedeny na trh v jiném členském státě, ani pokud byly vyrobeny podle jiných technických pravidel. Tímto nařízením se řídí skutečná i možná odmítnutí vzájemného uznání. Každý členský stát, který má v úmyslu zakázat pro určité výrobky přístup na svůj trh, by se tedy měl řídit postupem v článku 6.

3.2. (Zamýšlené) správní rozhodnutí se musí týkat výrobku, na který se nevztahují harmonizované právní předpisy EU

Nařízení upravuje neharmonizovanou oblast, pokud jde o výrobky, pro které buď neexistují harmonizované právní předpisy na úrovni EU, nebo o ty aspekty, na něž se nevztahuje částečná harmonizace.

3.3. (Zamýšlené) správní rozhodnutí musí být určeno hospodářskému subjektu

Omezující rozhodnutí přijatá příslušným vnitrostátním orgánem určená fyzické nebo právnické osobě, která není hospodářským subjektem, nespádají do oblasti působnosti nařízení.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 ze dne 25. listopadu 2009 o ekoznačce EU (Text s významem pro EHP); Úř. věst. L 27, 30.1.2010, s. 1–19.

3.4. (Zamýšlené) správní rozhodnutí se musí zakládat na technickém pravidle

Podle čl. 2 odst. 2 nařízení se za technické pravidlo považuje jakékoliv ustanovení právního nebo správního předpisu členského státu, které není harmonizováno na úrovni EU a:

- 1) které zakazuje uvedení výrobku (nebo druhu výrobku), který byl v souladu s právními předpisy uveden na trh v jiném členském státě, na trh na území daného členského státu nebo které musí být dodrženo při uvedení tohoto výrobku na trh na území daného členského státu, kde bylo nebo bude přijato příslušné správní rozhodnutí, a
- 2) které stanoví požadované vlastnosti tohoto výrobku (nebo druhu výrobku), jako jsou úrovně jakosti, fungování nebo bezpečnost nebo rozměry, včetně požadavků, jako jsou obchodní název, terminologie, symboly, zkoušení a zkušební metody, balení, označování nebo opatřování štítkem se jmenovitými údaji, nebo
- 3) které klade na výrobek (druh výrobku), z důvodu ochrany spotřebitelů nebo životního prostředí, jakýkoli další požadavek, který má vliv na jeho spotřební cyklus po jeho uvedení na trh, jako jsou podmínky použití, recyklace, opětovného používání nebo zneškodňování, pokud tyto podmínky mohou významně ovlivnit složení nebo charakter výrobku (nebo druhu výrobku) nebo obchodování s tímto výrobkem.

3.5. Přímými nebo nepřímými účinky (zamýšleného) správního rozhodnutí musí být:

- (a) zákaz uvedení výrobku (nebo druhu výrobku) na trh;
- (b) změna nebo dodatečné zkoušky výrobku (nebo druhu výrobku) před jeho uvedením na trh nebo ponecháním na trhu;
- (c) stažení výrobku (nebo druhu výrobku) z trhu.

Každé takové (zamýšlené) rozhodnutí musí být přijato v souladu s čl. 2 odst. 1 nařízení.

4. UPLATŇOVÁNÍ NAŘÍZENÍ O VZÁJEMNÉM UZNÁVÁNÍ U HNOJIV A PĚSTEBNÍCH SUBSTRÁTŮ

Nařízení o vzájemném uznávání se u hnojiv a pěstebních substrátů použije, pouze pokud jsou splněny všechny podmínky uvedené v bodech 4.1 až 4.4:

4.1. (Zamýšlené) správní rozhodnutí se musí týkat hnojiv a/nebo pěstebních substrátů uvedených v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě

Nařízení se vztahuje pouze na „vnitrostátní“ hnojiva a pěstební substráty uvedené v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě (čl. 2 odst. 1). To znamená, že hnojiva nebo pěstební substráty, které nebyly dříve uvedeny na trh na území EU, nespádají do oblasti působnosti nařízení. Tato hnojiva a pěstební substráty

musí být v souladu s technickými pravidly platnými v členském státě, kde jsou na trh v EU uváděny poprvé.

4.2. (Zamýšlené) správní rozhodnutí musí být určeno hospodářskému subjektu

Podle čl. 2 odst. 1 se nařízení vztahuje na správní rozhodnutí určená hospodářským subjektům, která jsou přijímána nebo mají být přijata na základě „technického pravidla“, ohledně hnojiv a pěstebních substrátů uvedených v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě, kde přímým nebo nepřímým účinkem takového rozhodnutí je zákaz, změna, dodatečné zkoušky nebo stažení výrobků uvedených v bodě 4.1 z trhu.

Hospodářským subjektem je v zásadě každá osoba v dodavatelském řetězci dotyčného výrobku, od výrobce/dovozce po maloobchodníka. Do oblasti působnosti nařízení o vzájemném uznávání nespádají koneční uživatelé, a to ani *profesionální uživatelé*, například uživatelé, kteří pěstují plodiny nebo chovají hospodářská zvířata.

Proto – a aniž by byl dotčen článek 36 Smlouvy o fungování EU – omezující rozhodnutí, která přijmou příslušné orgány a která jsou určena fyzické nebo právnické osobě, která není hospodářským subjektem, nespádají do oblasti působnosti nařízení o vzájemném uznávání.

4.3. (Zamýšlené) správní rozhodnutí se musí zakládat na technickém pravidle

4.3.1. Pojem „technické pravidlo“

Nařízení o vzájemném uznávání se vztahuje na (zamýšlená) správní rozhodnutí přijímaná na základě „technického pravidla“ (čl. 2 odst. 2).

Konkrétně u hnojiv a pěstebních substrátů se za technické pravidlo považuje jakékoli ustanovení právního nebo správního předpisu členského státu:

- (a) které zakazuje uvádění „vnitrostátních“ hnojiv nebo pěstebních substrátů, které byly v souladu s právními předpisy uvedeny na trh v jiném členském státě, na trh na území daného členského státu, kde bylo nebo bude přijato příslušné správní rozhodnutí, nebo které musí být dodrženo při uvádění hnojiv nebo pěstebních substrátů na trh na území daného členského státu, a
- (b) které stanoví buď:
 - požadované vlastnosti (druhu) hnojiva nebo pěstebního substrátu (nebo jejich druhu), jako jsou úroveň jakosti, fungování nebo bezpečnost nebo rozměry, včetně požadavků, jako jsou obchodní název, terminologie, symboly, zkoušení a zkušební metody, balení, označování nebo opatřování štítkem se jmenovitými údaji, nebo
 - jakýkoli jiný požadavek, který je kladen na hnojivo nebo pěstební substrát (nebo jejich druh), zejména z důvodu ochrany spotřebitelů nebo životního prostředí, který má vliv na jejich spotřební cyklus po jejich uvedení na trh, jako jsou podmínky použití, recyklace, opětovného používání nebo zneškodňování, pokud tyto podmínky mohou významně ovlivnit složení nebo charakter příslušného hnojiva nebo pěstebního substrátu nebo obchodování s ním.

4.3.2. *Postupy předchozího schválení*

Právo EU v zásadě nebrání členským státům, aby zavedly vhodná opatření, pokud je pokládají za nezbytná, ke kontrole a/nebo omezení uvádění „vnitrostátních“ hnojiv nebo pěstebních substrátů na trh z důvodu veřejného zdraví nebo ochrany životního prostředí. Členské státy obvykle tato opatření zavádějí prostřednictvím postupů předchozího schválení, podle kterých by měl uvedený výrobek nebo druh výrobku na trh daného členského státu na základě žádosti předem formálně schválit příslušný orgán tohoto členského státu.

Soudní dvůr opakovaně rozhodl⁶, že vnitrostátní právní předpisy, na jejichž základě podléhá uvádění výrobků na trh postupů předchozího schválení, omezují volný pohyb zboží. Tyto postupy však mohou být odůvodněné, jestliže vnitrostátní předpisy sledují obecný zájem uznávaný právem EU a jsou v souladu se zásadou přiměřenosti (11. bod odůvodnění nařízení).

Soudní dvůr stanovil několik podmínek, za kterých může být postup předchozího schválení odůvodněný:

- musí se zakládat na objektivních, nediskriminačních a předem známých kritériích, a to tak, aby byla vymezena posuzovací pravomoc vnitrostátních orgánů tak, že tato pravomoc nebude vykonávána svévolně;
- neměl by v zásadě vést ke zdvojení kontrol, které již byly provedeny na základě jiných postupů, ať již ve stejném či jiném členském státě;
- předchozí schválení bude nezbytné, pouze pokud by následná kontrola nebyla skutečně účinná nebo by neumožňovala dosáhnout cíle, neboť by k ní docházelo příliš pozdě;
- postup by neměl způsobenými náklady a délkou řízení bránit subjektům v uskutečnění jejich obchodního záměru.

4.3.3. *Je předchozí schválení technickým pravidlem?*

Povinnost předložit hnojiva nebo pěstební substráty k předchozímu schválení před tím, než mohou být uvedeny na trh v určitém členském státě, nespadá do oblasti působnosti nařízení (12. bod odůvodnění nařízení). Tato povinnost sama o sobě nepředstavuje technické pravidlo ve smyslu nařízení, jelikož nestanoví požadované vlastnosti hnojiva nebo pěstebního substrátu (nebo jejich druhu). Rozhodnutí vyloučit nebo stáhnout hnojivo nebo pěstební substrát z trhu pouze z důvodu, že nemá platné předchozí schválení, nepředstavuje rozhodnutí, na které se vztahuje nařízení.

Je-li však podána žádost o povinné předchozí schválení výrobku, jakékoliv zamýšlené rozhodnutí odmítnout žádost na základě technického pravidla by mělo být

⁶ Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. ledna 2002, Canal Satellite Digital SL, věc C-390/99, bod 43; rozsudek Soudního dvora ze dne 10. listopadu 2005, Komise proti Portugalské republice, věc C-432/03, bod 52; rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 2004, Nicolas Schreiber, věc C-443/02, body 49–50.

přijato v souladu s nařízením tak, aby žadatel mohl využít procesní ochrany, kterou nařízení poskytuje.

4.3.4. „Pozitivní seznamy“ hnojiv a pěstebních substrátů

Některé členské státy odkazují prostřednictvím svých příslušných postupů předchozího schválení na „pozitivní seznamy“, které klasifikují některé druhy hnojiv a/nebo pěstebních substrátů. Na základě těchto seznamů mohou být na vnitrostátní trh členského státu určeny uvedeny výrobky, které odpovídají druhům uvedeným v seznamu.

Právo EU v zásadě nebrání členským státům, aby vyhotovily takovýto pozitivní seznam, pokud to pokládají za nezbytné, ke kontrole a/nebo omezení uvádění „vnitrostátních“ hnojiv nebo pěstebních substrátů na trh z důvodu veřejného zdraví nebo ochrany životního prostředí. Podle ustálené judikatury Soudního dvora by však vnitrostátní právní předpisy měly obsahovat ustanovení o postupu, který umožňuje doplnění určitého druhu výrobku na tyto seznamy a/nebo individuální registrace jednotlivých výrobků nebo schválení výrobků (nebo druhů výrobků), které nejsou uvedeny na seznamu, avšak byly již v souladu s právními předpisy uvedeny na trh nebo vyráběny v jiném členském státě. Tento postup musí být snadno dostupný, musí být možno jej provést v přiměřených lhůtách, a pokud vede k zamítnutí, zamítavé rozhodnutí musí být napadnutelné u soudu (viz věc C-244/06, *Dynamic Medien*, bod 50).

4.3.5. „Negativní seznamy“ hnojiv a pěstebních substrátů

V některých jiných případech vycházejí postupy předchozího schválení z existujících „negativních seznamů“, kdy jsou některé látky uvedeny na „černé listině“. V případě používání tohoto systému členské státy odmítají schválit uvedení hnojiv a/nebo pěstebních substrátů na trh výhradně z důvodu, že představují nepovolené složky, aniž by odmítnutí odůvodnily odkazem na skutečné riziko pro veřejné zdraví. Podle judikatury Soudního dvora (viz věc C-24/00, *Komise proti Francouzské republice*, bod 43) je na členském státě, aby v každém jednotlivém případě uvedl rizika pro veřejné zdraví.

Z téže judikatury mimoto vyplývá, že členské státy nemohou zakázat uvedení na trh u hnojiv nebo pěstebních substrátů, které byly v souladu s právními předpisy uvedeny na trh v jiném členském státě, pouze z důvodu, že z jejich používání neplyne žádný užitek, aniž by odkázaly na případné aspekty veřejného zdraví nebo ochrany životního prostředí.

4.3.6. *Jazykové požadavky na označování*

Členské státy mohou požadovat, aby štítek, označení na obalu a průvodní dokumentace byly alespoň v národním jazyce nebo jazycích členského státu určení, jak je uvedeno v 10. bodě odůvodnění nařízení.

4.4. (Zamýšlená) správní rozhodnutí musí bránit obchodování s hnojivem nebo pěstebním substrátem, který byl v souladu s právními předpisy uveden na trh v jiném členském státě

Přímým nebo nepřímým účinkem (zamýšleného) správního rozhodnutí musí být: jeden z těchto účinků:

- zákaz uvedení daného hnojiva nebo pěstebního substrátu (nebo jejich druhu) na trh;
- změna nebo dodatečné zkoušky hnojiva nebo pěstebního substrátu (nebo jejich druhu) před jejich uvedením na trh nebo ponecháním na trhu;
- stažení hnojiva nebo pěstebního substrátu (nebo jejich druhu) z trhu.

5. POSTUPY HODNOCENÍ A ŽÁDOSTI O INFORMACE

Posuzuje-li příslušný orgán výrobek z hlediska toho, zda přijmout správní rozhodnutí, či nikoliv, mohou členské státy od hospodářských subjektů požadovat určité příslušné informace o vlastnostech daného výrobku (článek 4 nařízení). Žádost však musí být přiměřená: neměla by v zásadě vést ke zdvojení kontrol, které již byly provedeny na základě jiných postupů, ať již ve stejném či jiném členském státě.

Členské státy nesmí odmítnout osvědčení a protokoly o zkouškách vydané subjektem posuzování shody akreditovaným pro příslušnou oblast posuzování shody podle nařízení (ES) č. 765/2008 z důvodu týkajícího se způsobilosti tohoto subjektu (článek 5 nařízení).

6. ZÁVĚR: ODSTRANĚNÍ RIZIK PRO ZDRAVÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Vzájemné uznávání vychází z volného pohybu zboží na základě vzájemné důvěry mezi členskými státy a z předpokladu, že členské státy uplatňují při ochraně životního prostředí a lidského zdraví rovnocenná kritéria.

Členský stát určení však může mít oprávněné důvody k tomu, aby na svém území zakázal nebo ukončil uvádění hnojiv nebo pěstebních substrátů na trh, ačkoliv tyto byly v souladu s právními předpisy uvedeny na trh v jiném členském státě. Právní předpisy EU obsahují dostatek možností, pokud jde o přímý zákaz nebezpečných výrobků (směrnice o obecné bezpečnosti výrobků⁷, nařízení o bezpečnosti potravin⁸ a nařízení o úředních kontrolách potravin a krmiv⁹). V článku 36 SFEU je navíc uvedeno, jaké argumenty mohou členské státy použít k odůvodnění vnitrostátních opatření bránících přeshraničnímu obchodu, mimo jiné je to ochrana zdraví a života lidí a zvířat a ochrana rostlin. Výklad Soudního dvora, co se týče

⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/95/ES ze dne 3. prosince 2001 o obecné bezpečnosti výrobků (Text s významem pro EHP); Úř. věst. L 11, 15.1.2002, s. 4–17.

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin; Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1–24.

⁹ Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat; Úř. věst. L 165, 30.4.2004, s. 1–141.

seznamu výjimek uvedených v článku 36 SFEU, jež se všechny týkají jiných než ekonomických zájmů, je úzký. Opatření musí mimoto dodržovat zásadu přiměřenosti a nesmí „sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy“¹⁰.

Důkazní břemeno při odůvodňování opatření přijatých podle článku 36 SFEU nese členský stát, a nikoli hospodářské subjekty.

¹⁰ Věc 34/79 Henn a Darby, Sb. rozh. 1979, s. 3795, bod 21, a rovněž spojené věci C-1/90 a C-176/90 Aragonosa de Publicidad Exterior a Publivia, Sb. rozh. 1991, s. I-4151, bod 20.